

4. СВЈЕТЛОСНА САОБРАЋАЈНА СИГНАЛИЗАЦИЈА

Свјетлосну саобраћајну сигнализацију чини:

- а) сигнализација за регулисање кретања возила
- б) сигнализација за регулисање кретања пјешака
- в) сигнализација за регулисање кретања возила јавног градског превоза
- г) сигнализација за обиљежавање прелаза пута преко жељезничке пруге
- д) сигнализација за обиљежавање радова и препрека на путу
- е) сигнализација за регулисање приступа.

Свјетло употријебљено као свјетлосни саобраћајни знак може бити постојано (непрекидно) или трепћуће (са прекидима).

4.1. Свјетлосна саобраћајна сигнализација за регулисање кретања возила

За регулисање саобраћаја употребљавају се уређаји (семафори) којима се дају свјетлосни знакови тробојним свјетлима црвене, жуте и зелене боје.

Семафори са тробојним свјетлима могу се употребљавати за регулисање саобраћаја:

- на више саобраћајних трака истовремено или
- за сваку саобраћајну траку посебно.

Када се семафори употребљавају за регулисање саобраћаја на више саобраћајних трака и смјерова кретања истовремено, тада морају бити постављени са десне стране коловоза у вертикалном положају (слика 66).

Слика 66.

Ако се тробојним свјетлима регулише саобраћај на свакој траци посебно, свјетлосни знакови морају бити постављени изнад саобраћајних трака на које се односе (слика 67).

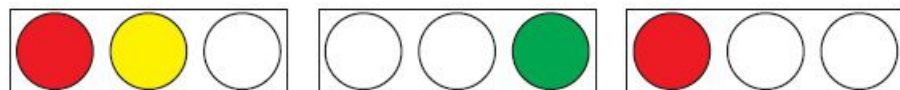
Свјетлосни знакови са тробојним свјетлима на којима се регулише саобраћај на свакој саобраћајној траци посебно могу бити постављени у хоризонталном и вертикалном положају.

Слика 67.

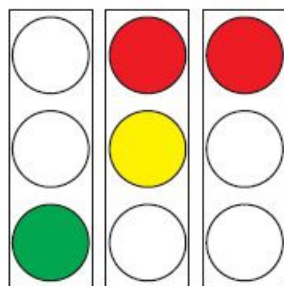
Свјетлосни знаци са тробојним свјетлима постављени по хоризонталној оси могу бити постављени само изнад саобраћајних трака.

Тробојна свјетла постављена су једно поред другог и то: црвено лијево, жуто у средини и зелено десно (слика 68).

Слика 68.

Семафори (свјетлосни уређаји) код којих су тробојна свјетла постављена по вертикалној оси једно испод другог могу бити постављени са десне стране коловоза (слика 66) или изнад саобраћајних трака (слика 67). Тробојна свјетла постављена су једно испод другог и то црвено горе, жуто у средини и зелено доле (слика 69).

Слика 69.

На уређајима са тробојним свјетлима, њихово значење за учеснике у саобраћају је:

- **црвено свјетло** значи забрану пролаза возила.

- **зелено свјетло** означава дозвољен пролаз возила.

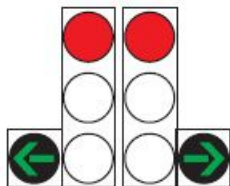
• **првено и жуто свјетло упаљени истовремено** упозорава учеснике у саобраћају на скори престанак забране пролаза и на појаву зеленог свјетла.

• **жуто свјетло (прије првеног)** означава забрану пролаза, осим за возила која се, у часу када се жуто свјетло појави, налазе на толиком одстојању од свјетлосног знака да се не могу на безбједан начин зауставити а да не прођу тај знак.

• **допунска стрелица** обиљежава слободан пролаз возила у смјеру који је означен зеленом свијетлећом стрелицом за вријеме док је упаљено првено или жуто свјетло.

Облици допунских свјетлећих стрелица могу бити различити. (слика 70).

Слика 70. Допунске свјетлеће стрелице

На свјетлосном саобраћајном знаку може бити укључено зелено трепћуће свјетло и жуто трепћуће свјетло.

- Зелено трепћуће свјетло служи за упозоравање учесника у саобраћају на скори престанак слободног пролаза и на појаву жутог, односно црвеног свјетла. Промјена зеленог свјетла у жуто, мора се најавити трептањем зеленог свјетла мин. три пута.

- Жуто трепћуће свјетло (жуто прекидно свјетло) обавезује све учеснике у саобраћају да се крећу са повећаним опрезом и да уређај за давање свјетлосних знакова није у функцији регулисања саобраћаја. Жуто трепћуће свјетло обавјештава учеснике у саобраћају да се регулисање саобраћаја не врши свјетлосним уређајем (семафором), него на основу постављених саобраћајних знакова или правила саобраћаја (правило десне стране).

ВАЖНО:

- *Црвено и зелено свјетло не смију бити упаљени истовремено.*

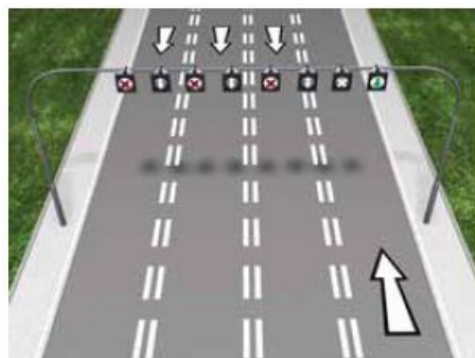
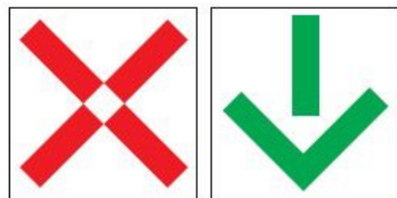
- *Жуто свјетло може бити упаљено као самостално у временским размацама од престанка зеленог до појаве црвеног свјетла или истовремено с црвеним – прије појаве зеленог свјетла.*

- *Зелено свјетло мора бити упаљено као самостално. Промјена зеленог свјетла у жуто мора се означити трептањем зеленог свјетла три пута.*

Свјетлосни знакови за регулисање саобраћаја возила на саобраћајним тракама на којима се мијења смјер кретања возила у току дана.

На одређеним путевима због појачаног интезитета саобраћаја у неким временским интервалима, потребно је да се на неким саобраћајним тракама саобраћај регулише измјеном смјера кретања возила. Такав систем регулисања саобраћаја примјењује се на путевима са три и више саобраћајних трака које су обиљежене удвојеним испрекиданим раздјелним линијама. Смјер кретања возила мијења се прије почетка или завршетка радног времена запослених, одласка или повратка становништва са викенда и то на излазно улазним путевима од центра града.

За регулисање саобраћаја на коловозу са више саобраћајних трака на којима се по потреби мијења смјер кретања возила, користи се свјетлосни уређај са двобојним свјетлосним знаковима. Изнад сваке саобраћајне траке постављен је по један хоризонтални семафор са двобојним свјетлима (слика 71).

Слика 71.

Значење свјетлосног уређаја са двобојним свјетлосним знаком:

- Зелена стрелица врхом окренутим надоље обиљежава дозвољено кретање дуж саобраћајне траке изнад које се знак налази.
- Укрштене линије црвене боје означавају забрану кретања возила по саобраћајној траци изнад које се знак налази, због тога што се њоме саобраћај одвија из супротног смјера.

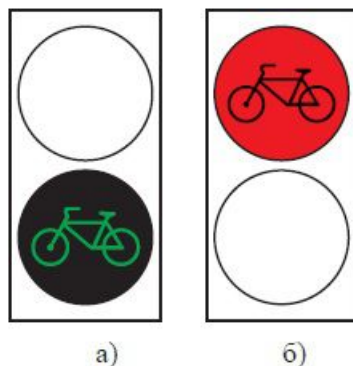
Регулисање кретања бициклиста свјетлосном саобраћајном сигнализацијом (семафорима)

Саобраћај бициклиста на прелазу бициклистичке стазе преко коловоза може се регулисати семафорима за бициклисте.

Свјетло на уређају за давање знакова саобраћајним свјетлима обиљежава:

а) слободан пролаз за бициклисте (слика 72 а)

б) забрањен пролаз за бициклисте (слика 72 б).

а)

б)

Слика 72.

4.2. Свјетлосна саобраћајна сигнализација за регулисање кретања пјешака

За регулисање саобраћаја пјешака могу да се употребљавају и посебни уређаји за давање свјетлосних саобраћајних знакова црвене и зелене боје - "семафор за пјешаке" и уређаји за давање звучних сигнала.

Свјетла за регулисање саобраћаја пјешака састоје се од свјетлеће површине црвене или зелене боје на којој се налази тамна силуэта пјешака, или од тамне површине на којој се налази свјетлећа силуэта пјешака црвене или зелене боје (слика 73).

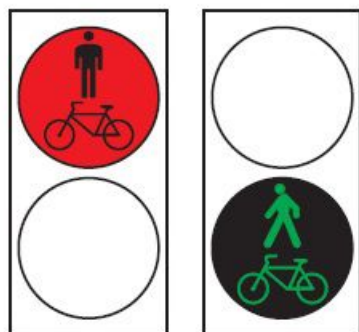
Та свјетла морају бити постављена по вертикалној оси, једно испод другог, и то: црвено свјетло горе, а зелено свјетло доле.

Зелено свјетло може бити подешено тако да се у одређеном временском размаку, прије него што се угаси, најављује и као трепћуће зелено свјетло. Црвено и зелено свјетло за пјешаке не могу бити упаљени истовремено.

Слика 73. Семафор за пјешаке: „Зелено свјетло –дозвољен пролаз, црвено свјетло –забрањен пролаз“

Исти уређај за давање свјетлосних знакова за бициклисте и пјешаке може се примијенити у случају када су пјешачка и бицикличка стаза једна поред друге (слика 74).

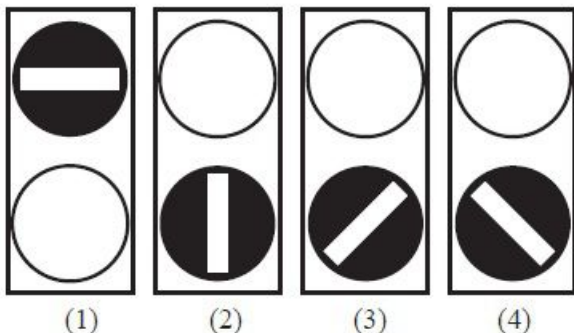
Слика 74.

4.3. Свјетлосна саобраћајна сигнализација за регулисање кретања возила јавног градског саобраћаја

За регулисање кретања трамваја употребљавају се једнобојни свјетлосни знакови, у облику свјетлеће линије бијеле боје.

Свјетлећа линија може бити положена, усправна или искошена. Положена линија значи забрану пролаза трамвају и поставља се по вертикалној оси горе, а усправна и искошена линија подразумева слободан пролаз трамвају у смјеру који линија показује и поставља се доле.

75. Семафор за возила јавног градског саобраћаја

Линијама се обилежава:

- 1) забрана пролаза трамваја (слика 75 - 1)
- 2) слободан пролаз трамваја у смјеру равно (слика 75 - 2)
- 3) слободан пролаз трамваја у смјеру десно (слика 75 - 3)
- 4) слободан пролаз трамваја у смјеру лијево (слика 75 - 4).

4.4. Свјетлосна саобраћајна сигнализација за означавање прелаза пута преко жељезничке пруге

Свјетлосни знакови за означавање прелаза пута преко жељезничке пруге у нивоу могу бити знакови за обилежавање браника и полубраника и знакови којима се најављује приближавање воза, односно затварање прелаза браницима или полубраницима.

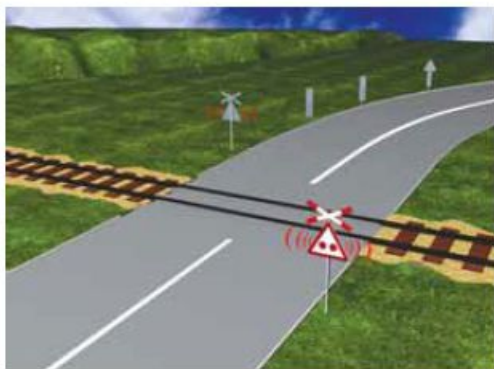
Такође, испред прелаза пута преко жељезничке пруге у истом нивоу постављају се браници и полубраници којима се затвара саобраћај за моторна возила и пјешаке.

Осим обиљежавања прелаза пута преко жељезничке пруге свјетлосним знаком, прелаз се мора обезбједити и звучним сигнаlima.

Знакови којима се најављује приближавање воза

Свјетлосни знакови којима се најављује приближавање воза на прелазу пута преко жељезничке пруге у истом нивоу дају се наизмјеничним паљењем два црвена свјетла кружног облика (слика 76).

Ова два округла црвена свјетла смјештена су по хоризонталној оси, једно поред другог на табли облика једнакостраничног троугла.

Слика 76. Свјетлосни знакови којима се најављује приближавање воза

Ови свјетлосни знакови постављају се:

- испред прелаза пута преко жељезничке пруге са браницима или полубраницима (слика 63 и слика 64)
- испред прелаза пута преко жељезничке пруге без браника или полубраника (слика 76).

Када су упаљени, овим знаковима на прелазу пута преко жељезничке пруге са браницима или полубраницима упозоравају се учесници у саобраћају да се браници или полубраници почињу спуштати, или да је браник или полубраник у спуштеном положају. То значи да је прелаз преко пруге забрањен учесницима у саобраћају

Када су упаљени, овим знаковима на прелазу пута преко жељезничке пруге без браника или полубраника најављује се учесницима у саобраћају

приближавање воза. Од тог момента учесницима у саобраћају забрањен је прелаз све док траје наизмјенично паљење ових знакова, односно док воз не пређе тај прелаз.

4.5. Свјетлосна саобраћајна сигнализација за означавање радова на путу, препрека и оштећења коловоза

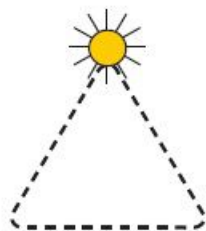
Свјетлосни знакови за означавање радова на путу, других препрека и оштећења коловоза су:

- црвено свјетло које се употребљава на таблама за означавање затвореног дијела пута (слика 77)

Слика 77.

- трепћуће жуто свјетло које се употребљава за наглашавање саобраћајног знака изнад којег је постављено (слика 78).

Слика 78.

- „свјетлосни низ“ са низом жутих, међусобно повезаних свјетала (бљескалица), која се наизмјенично пале и гасе у смјеру вожње
- „покретна табла забране са жутом трепћућом стрелицом, усмјереном косо надоље, и са саобраћајним знаком“
- „покретна сигнална табла са промјенљивим садржајем“
- привремени уређаји за давање знакова саобраћајним свјетлима ради наизмјеничног пропуштања возила из супротних смјерова.